

## **THÔNG CÁO BÁO CHÍ**

### ***Cán bộ nghiên cứu sông Mê Công thảo luận về việc giảm thiểu tác động môi trường từ các đập thủy điện trên dòng chính***

**Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam**

**EMBARGO: 0:00, 28 June 2010**

**Các chuyên gia môi trường và thủy điện sẽ có buổi họp tại thành phố Hồ Chí Minh trong hai ngày tới để thảo luận về một đánh giá tác động về mặt môi trường và xã hội của 12 đập thủy điện được đề xuất xây dựng trên dòng chính hạ lưu sông Mê Công.**

Do Ủy hội sông Mê Công (MRC) tiến hành, bản *Đánh giá Môi trường Chiến lược (SEA)* đối với các *Đập thủy điện được đề xuất trên dòng chính hạ lưu sông Mê Công* sẽ được đưa ra trong tháng tám năm nay và cuộc họp lần này sẽ cung cấp thêm ý kiến cho bản báo cáo cuối cùng. Các nhà tư vấn thực hiện *Đánh giá Môi trường Chiến lược* này sẽ đưa ra khuyến nghị cho các quốc gia ven sông Mê Công về một loạt các biện pháp giúp các nước này giải quyết cả các cơ hội phát triển cùng với các mối quan ngại về tác động của các dự án được đề xuất. Ủy hội sông Mê Công cho rằng các biện pháp như vậy sẽ giúp các cuộc thảo luận tiếp theo giữa các quốc gia thành viên của Ủy hội là Campuchia, Lào, Thái Lan và Việt Nam về việc có nên tiến hành triển khai các công trình như vậy hay không, và nếu vẫn tiến hành, thì trong các điều kiện gì.

“Một loạt các biện pháp phòng tránh, hạn chế tối đa và giảm thiểu sẽ được đưa ra thảo luận tại cuộc họp này bao gồm cách thức giải quyết các yếu tố không chắc chắn và việc các quốc gia nhìn nhận như thế nào về các biện pháp giảm bớt chi phí tiềm tàng đối với nghề cá và các nghề khác khi có các lợi ích về mặt tài chính và các lợi ích đáng kể khác do các đập thủy điện này mang lại”, theo Voradeth Ponekeo, Quản đốc chương trình Sáng kiến về Phát triển Thủy điện Bền vững thuộc Ủy hội sông Mê Công tại thành phố HCM cho biết ngày hôm nay.

Theo Ủy hội sông Mê Công, một số các chiến lược đã được gợi ý, và sẽ được đưa ra thảo luận trong những ngày tới bao gồm các ưu điểm tương đối của các đập thủy điện dòng chính so với một chương trình cấp tập với các dự án thủy điện trên các dòng nhánh hoặc các nguồn cung cấp điện thay thế, và ưu tiên các khu vực nhất định mà ở đó tác động sẽ ở mức thấp hơn, và các biện pháp giảm thiểu đối với tác động cụ thể, như di cư của cá và quản lý các chất bồi lắng, phù sa.

“Các quốc gia ven sông Mê Công cũng sẽ cần phải đẩy mạnh việc đồng quản lý các loài cá khi mà các loài cá ở khu vực chịu ảnh hưởng của lũ sông sẽ chịu áp lực từ các đập được đề xuất xây dựng. Cũng cần phải xây dựng một hướng thiết kế nhất quán đối với các cống trong giao thông thủy, đập tràn và các biện pháp để đảm bảo việc di cư của các loài cá là một ví dụ”, theo ông Ponekeo.

Về mặt lợi ích, theo Ủy hội sông Mê Công, điện được sản xuất sẽ có các tác động quan trọng đối với việc giảm phát điện từ các nguồn nhiên liệu hóa thạch và đáp ứng được nhu cầu về điện gia tăng mạnh mẽ của các quốc gia- trong khi thu về nguồn ngoại tệ lớn để hỗ trợ cho các dự án phát triển nông thôn và xã hội.

“Khi chúng ta phân tích các dự án này theo một chuỗi các tình huống phát triển trong tương lai, chúng ta có thể thấy các tác động tiêu cực cũng như tích cực. Các đập có thể làm gia tăng xói mòn, gây ngập các môi trường sinh thái quan trọng và phân bố lại dòng chảy theo ngày hoặc theo mùa. Điều chúng ta không thể dự báo dễ dàng được, nhưng đã dành nhiều thời gian để tìm hiểu kỹ hơn là ảnh hưởng từ các đập được đề xuất xây dựng trên dòng chính đối với việc di cư các loài cá và số lượng bị ảnh hưởng, và cuối cùng là ảnh hưởng đối với sinh kế của người dân sống tùy vào đánh bắt cá và các loài thủy sản ven hệ thống sông này”, theo Jeremy Bird, Giám đốc điều hành Ban thư ký Ủy hội sông Mê Công.

Mười hai đập thủy điện hiện đang được các nhà phát triển thuộc khu vực tư nhân nghiên cứu phát triển trên dòng chính sông Mê Công theo các Biên bản Ghi nhớ ký kết với chính phủ. Ủy hội sông Mê Công cho biết Hiệp định Mê Công năm 1995, được ký kết bởi Campuchia, Lào, Thái Lan và Việt Nam, quy định rằng các dự án như vậy phải được thảo luận rộng rãi giữa bốn quốc gia trước khi có bất cứ một quyết định nào được đưa ra. Khi có bất cứ thông báo tham vấn nào như vậy trong tương lai về một công trình trên dòng chính, SEA cung cấp đánh giá trên phương diện toàn lưu vực của toàn bộ 12 công trình và một khung để phục vụ cho thảo luận cụ thể đối với từng dự án khi dự án được thông báo chính thức cho Ủy hội sông Mê Công theo Hiệp định.

“Thảo luận đó, được Ủy hội sông Mê Công tạo điều kiện tổ chức, sẽ xem xét một loạt các tác động phát triển về mặt xã hội, môi trường, và liên ngành trong khu vực hạ lưu sông Mê Công”, ông Bird nói. “Ủy hội sông Mê Công đã tiến hành nghiên cứu các hậu quả đối với nghề cá và sinh kế của người dân và các thông tin cần thiết này hiện được phổ biến rộng rãi. Đánh giá Môi trường Chiến lược đem lại một sự hiểu biết rộng và cần thiết về các cơ hội và rủi ro của việc phát triển đó”.

Đến nay, chưa có diễn biến quan trọng nào được thông báo chính thức cho Ủy hội sông Mê Công mặc dù quá trình tham vấn trước theo Hiệp định Mê Công được mong đợi là sẽ sớm bắt đầu.

Hơn 60 triệu người sống ở hạ lưu sông Mê Công phụ thuộc vào hệ thống sông về nguồn thực phẩm, giao thông và hoạt động kinh tế. Nghề nuôi cá nước ngọt ở lưu vực sông có giá trị thương mại là 2 tỷ USD, và là nghề cá nội đồng có giá trị nhất trên thế giới. 80 phần trăm protein động vật của người dân sống ven sông Mê Công là từ sông Mê Công, với 40 phần trăm sản lượng đánh bắt là từ các loài cá di cư.

*-hết-*

### **Chú thích:**

Để có thêm thông tin chi tiết về các tác động sẽ được nêu lên, xem bản dự thảo báo cáo Đánh giá Môi trường Chiến lược tại: [http://www.mrcmekong.org/ISH/SEA-Baseline/SEA\\_impacts\\_assessment\\_report\\_Discussion\\_Draft-15May.pdf](http://www.mrcmekong.org/ISH/SEA-Baseline/SEA_impacts_assessment_report_Discussion_Draft-15May.pdf)

Nếu bạn muốn tham gia bất kỳ phần nào của cuộc họp nêu trên hoặc cần danh sách những người tham dự, xin liên lạc với Voradeth Phonekeo, Quản đốc Chương trình Sáng kiến về Phát triển Thủy điện Bền vững: [voradeth@mrcmekong.org](mailto:voradeth@mrcmekong.org) để có thông tin chi tiết và chương trình nghị sự đầy đủ.

Bản Đánh giá Môi trường Chiến lược nêu trên sẽ xem xét đến (i) phát triển thủy điện dòng chính sông Mê Công trong bối cảnh quy hoạch năng lượng khu vực; (ii) người dân chịu ảnh hưởng; (iii) ngành thủy sản và các tác động hàng rào của các đập đối với việc di chuyển của các loài cá; (iv) duy trì sự thống nhất của hệ sinh thái và đa dạng sinh học; (v) hình thái của sông và cân bằng chất bồi lắng; và (vi) chất lượng nước và sự xâm mặn vào sông Mê Công.

Giai đoạn Phòng tránh, Giảm thiểu, và Nâng cao của Đánh giá Môi trường Chiến lược là giai đoạn kế cận trước giai đoạn đánh giá cuối cùng trong quá trình của Đánh giá Môi trường Chiến lược và được chốt lại tại hội thảo khu vực tại thành phố Hồ Chí Minh (28-29 tháng 6, 2010). Dự thảo báo cáo dùng cho thảo luận về phòng tránh, giảm thiểu, và nâng cao trình bày việc xem xét sơ bộ liên quan đến các cơ hội để tránh hoặc giảm thiểu các rủi ro liên quan đến thủy điện dòng chính trong hạ lưu lưu vực sông Mê Công và để tăng lợi ích. Trên cơ sở buổi thảo luận này và từ các giai đoạn trước của Đánh giá Môi trường Chiến lược, báo cáo cuối cùng sẽ được chuẩn bị và nộp lên Ban thư ký Ủy hội.

Phục vụ cho các mục đích đánh giá:

- **Phòng tránh:** Sự phòng tránh triệt để các tác động tiêu cực tiềm tàng quan trọng phát sinh từ một hoặc các công trình trên dòng chính được đề xuất trong khu vực hạ lưu lưu vực sông Mê Công.
- **Giảm thiểu:** Sự giảm thiểu về mức độ hoặc phạm vi ảnh hưởng của một tác động nếu một hoặc nhiều dự án được triển khai.
- **Nâng cao:** nâng cao các lợi ích từ việc phát triển dự án (việc nâng cao liên quan đến tăng cường hiệu quả phát triển, quản lý rủi ro, phân bổ các lợi ích ở cấp khu vực và địa phương)

Mê Công là một trong những khu vực hoạt động mạnh nhất trên thế giới về thủy điện với tám đập đang tồn tại hoặc đang trong quy hoạch trên dòng chính sông Mê Công tại tỉnh Vân Nam, Trung Quốc và ít nhất 11 dự án được đề xuất ở Campuchia, CHDCND Lào, và Thái Lan- tất cả các dự án ở các giai đoạn khác nhau về khảo sát hoặc nghiên cứu khả thi.

Được thành lập theo Hiệp định Mê Công 1995, các quốc gia thành viên Ủy hội sông Mê Công cam kết thực hiện quá trình tham vấn chính thức trước khi có bất cứ quyết định nào về xây đập trên sông. Quá trình này phải cân bằng các lợi ích về sinh kế của người dân, cũng như các ngành công nghiệp năng lượng, thủy sản, du lịch và hàng hải. Các dự án được nghiên cứu để phát triển tại hạ lưu sông Mê Công được chuyển đến Ủy hội để tư vấn, với mục đích hỗ trợ các quốc gia thành viên đạt được nhất trí về các vấn đề quan trọng và nhạy cảm liên quan đến các nguồn tài nguyên nước mà họ cùng chia sẻ và sự phát triển cân bằng của con sông này.

Ủy hội sông Mê Công là một tổ chức liên chính phủ chịu trách nhiệm về hợp tác trong quản lý bền vững Lưu vực sông Mê Công, có thành viên là Campuchia, Lào, Thái Lan và Việt Nam. Để đối mặt với thách thức này, Ủy hội xem xét tất cả các ngành bao gồm nghề cá bền vững, xác định các cơ hội cho ngành nông nghiệp, duy trì tự do giao thông thủy, quản lý lũ và bảo tồn các hệ sinh thái quan trọng. Trên hết là các ảnh hưởng trong tương lai của các dòng lũ lớn, hạn hán kéo dài và mực nước biển dâng đi kèm với biến đổi khí

hậu. Thông qua vai trò tư vấn của mình, Ủy hội hướng tới việc khuyến khích đối thoại giữa các chính phủ, bộ phận tư nhân và toàn thể xã hội về các thách thức này.

**Để có thêm thông tin, liên lạc với: Damian Kean, Tư vấn Truyền thông, Tel: +856 20 7752 7500 (CHDCND Lào) e-mail: [damian@mrcmekong.org](mailto:damian@mrcmekong.org) [www.mrcmekong.org](http://www.mrcmekong.org)**